

La frase del dia

“Deixem-ho en demencial [el Consell de la República presidit per Puigdemont]. És demencial”

Mariano Rajoy, PRESIDENT DEL GOVERN ESPANYOL

Tribuna

Juan-José López Burniol. Notari

Un calaix de sastre tancat

Amb edició a càrrec de Francesc Montero, autor d'una excel·lent introducció, s'ha publicat *Fer-se totes les il·lusions possibles i altres notes disperses*, un recull de textos inèdits de Josep Pla corresponents als anys cinquanta i seixanta, que s'inserixen en la vessant memorialística de l'obra planiana, que facilita a l'autor –en paraules de Joan Fuster– “una via còmoda per dir el que vol dir”. Aquest llibre continua i culmina la sèrie que formen *El quadern gris*, *Notes disperses*, *Notes per a Silvia* i *Notes del capvesprol*. Quatre llibres que –segons Josep Vergés, citat per Montero– “formen de fet un conjunt inseparable: s'haurien de llegir l'un darrere l'altre”.

'FER-SE TOTES LES IL·LUSIONS' no desmereix dels seus precedents. En un moment de la vida en què molts llibres que enceto em cauen de les mans, reconec que aquest l'he despatxat en un parell de dies, ha despertat el meu interès, he coincidit amb unes coses, he discrepat d'altres i, sobretot, m'he divertit. Perquè és divertit llegir observacions projectades sobre la realitat amb sensibilitat, cultura i un bon raig d'ironia. El contingut es pot dividir –segons Montero– en diversos apartats, no tots del mateix interès i amenitat: 1. La que Pla anomena “la malaltia nacional catalana” i la situació general del país. 2. Lectures. 3. Trobades, converses i tertúlies amb gent diversa. 4. La pròpia personalitat de l'autor. 5. Notes que es resisteixen a una classificació. Donat el moment que vivim, pot resultar oportú fer alguna referència al primer apartat, sobretot tenint en compte que Pla es pronuncia amb una claredat i contundència inusual.

SEGONS PLA, LA PSICOLOGIA de l'ànima col·lectiva catalana és la “d'un home

penjat a mig aire, que té por de ser ell mateix, que refusa d'acceptar-se tal com és, (...) un home sense pàtria, incapaç de fusionar-se ni d'adherir-se, hipercrític, irònic, individualista, negatiu: un home ombradís, malfiat, anguilejant, esmunyedís, displicent, solitari, trist”. Segons Pla –explica Montero–, aquesta manera de ser deriva en bona part “de la impossibilitat d'identificar-se amb la cultura espanyola, malgrat estar-hi sotmesa per raons econòmiques, polítiques i també religioses”, generant-se així “un sentiment d'inferioritat permanent”, ja que “els darrers tres segles de dominació espanyola, afegits a la influència

“Segons Pla, la psicologia de l'ànima col·lectiva catalana és la “d'un home sense pàtria, incapaç de fusionar-se ni d'adherir-se, hipercrític, irònic, individualista

de la potent cultura francesa, han impedit als catalans desenvolupar amb llibertat la pròpia cultura i identitat”. Tota aquesta percepció, tan cruament expressada, no li impedeix observar que “sincerament parlant, el català és un poble ploroner, no està mai content”.

PERÒ NO ES POT PARLAR DE CATALUNYA i els catalans sense fer-ho alhora d'Espanya i els espanyols. I Pla es deixa anar. “La nostra decadència literària, espiritual i sensible” coincideix –escriu– “amb la formació de la unitat espanyola i la lligada amb Castella”, perquè és cert que Espanya, “després d'haver donat en la història una certa flamarada, entrà en una llarga decadència”, però “malgrat aquesta decadència, la diferència de volum demogràfic i el paral·lelisme catòlic ha fet que Catalunya hagi viscut sotmesa a Espanya durant segles”, que “han estat un llarg esforç per desarrelar el català de la seva autenticitat, de la seva pròpia manera de ser (...) en el camp polític i en el camp cultural. (...) Ni Espanya, doncs, ni França, han volgut acceptar mai l'existència d'una personalitat catalana”. I amb referència als anys del *desarrollismo* escriu: “Espanya, que amb l'estabilització i la llibertat econòmica sembla haver liquidat al mínim –externament, almenys, parlant– els fets aparatosos d'estraperlo, és un embassament de merda d'unes proporcions generals fantàstiques. Gairebé tota la societat que bull, sobretot els professionals, n'és afectada.”

ARA S'HA OBERT EL CALAIX DE SASTRE, perquè, en aquells anys –diu Josep Pla–, “no parlant de política, he fet l'oposició constantment. En els temps que he viscut no podia fer res més. No he estat mai un heroi –que quedi ben entès”. Queda dit.

De set en set

Xavier Cortadellas

L'objecte

Fa uns anys, a la ciutat ibèrica d'Ullastret van trobar uns cranis enclavats. Sí, enclavats vol dir el que ara imaginem. Els

claus travessaven aquells cranis de cap a cap. Se suposa que els ibers els clavaven a la muralla, segurament sobre un portal d'entrada. Tenien una funció que no es coneix bé: religiosa, d'avís als enemics, de record... Potser totes tres alhora i algunes més. Dels ibers en sabem tan poques coses que sembla que hi tinguin cabuda quasi totes les interpretacions que en fem. S'acosta, doncs, a la Constitució, però en el món dels que estudien els ibers els 155 no s'imposen. Hi cap tothom. També, un amic meu que, fa uns dies, va escriure una carta en aquest diari avançant el que diu una inscripció de 16 signes gravada en un tros de plom que han trobat a Ullastret. TIDIBI ADEBIR/ORG KIBISAR. Els 16 signes són en escriptura ibèrica nord-oriental, que, com que s'ha trobat només entre el Rosselló, Alacant i la vall de l'Ebre, quasi podem dir-ne dels Països Catalans. Però no ho diu ningú: només és Espanya que és eterna. Tampoc no se sap la funció que tenia aquell tros de plom. Deu ser per això que ara diuen que és un objecte. L'han passat a un especialista perquè el llegeixi. No l'entendrà. En tot el món, ningú no és capaç d'entendre una escriptura de la qual totes les inscripcions que es conserven sumen uns 2.000 signes. L'especialista, doncs, farà com el meu amic que se li ha avançat. Si li preguntés què volen dir aquelles paraules, em diria que no ho pot saber. I potser em recordaria que, tal com volen fer ara alguns amb el president Puigdemont, els ibers enaltien els seus morts cremant-los. Així el seu fum pujava al cel. Però no volien oblidar-los mai. Enterraven el que en quedava en una urna.

Sísif

Jordi Soler

